

УДК 378.001.1

Друкується за рішенням
вченої ради ПДМУ
від 15 червня 2022 р., протокол № 10

Конференція внесена до до Переліку проведення наукових конференцій з проблем вищої освіти і науки в системі Міністерства освіти і науки України на 2023 рік.

Редакційна колегія:

- Ждан В.** – ректор, головний редактор;
- Дворник В.** – перший проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи, заступник головного редактора;
- Аветіков Д.** – проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи, заступник головного редактора;
- Старченко І.** – начальник навчального відділу;
- Лещенко Т.** – зав. кафедри українознавства та гуманітарної підготовки, відповідальний редактор;
- Нетудихата О.** – методист вищої категорії навчально-методичного відділу забезпечення якості освіти;
- Левадна В.** – методист першої категорії навчально-методичного відділу забезпечення якості освіти, відповідальний секретар.

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет

МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

*Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю 30 березня 2023 року*

ПОЛТАВА – 2023

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВИКЛИКИ СУЧАСНОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Громова А.М., Мітюніна Н.І., Ляховська Т.Ю., Талаш В.В., Прилуцька Н.О.</i>	41
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІСЛЯДИПЛОМНОМУ ЕТАПІ ВИВЧЕННЯ «ОРТОДОНТІЇ» <i>Гутовська І.О., Галич Л.Б., Курєдова В.Д., Виженко Е.Е., Ніколішин І.А.</i>	43
ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ І МОЖЛИВОСТІ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Гуцаленко О.О., Циганенко І.В., Овчаренко Л.К.</i>	44
ПЕРЕШКОДИ НА ШЛЯХУ ДО РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ <i>Давиденко А.В.</i>	47
БЕЗПЕРЕРВНА ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ЯК КОМПОНЕНТ ЛІКАРСЬКОГО ПРОФЕСІЙНОГО САМОВДОСКОНАЛЕННЯ <i>Дельва М.Ю., Дельва І.І., Литвиненко Н.В., Гринь К.В., Пінчук В.А., Кривчун А.М., Силенко Г.Я., Пурденко Т.Й., Таряник К.А., Санік О.В., Самарченко Л.А., Палєнка О.Є., Іващенко С.П.</i>	48
РОЛЬ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ МАЙБУТЬОГО ЛІКАРЯ <i>Дельва М.Ю., Литвиненко Н.В., Дельва І.І., Пінчук В.А., Кривчун А.М., Силенко Г.Я., Санік О.В., Таряник К.А., Пурденко Т.Й., Гринь К.В., Самарченко Л.А., Палєнка О.Є., Іващенко С.П., Піддубна О.О., Скорик К.С.</i>	50
МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ Й АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ ТЕМИ «ЗБУДНИКИ АНАЕРОБНИХ ІНФЕКЦІЙ» МАЙБУТНІМ ПАРАМЕДИКАМ <i>Дереґ'яно Т.В., Звягольська І.М., Полянська В.П.</i>	52
МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ. АСПЕКТИ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Дігтяр Н.І., Борзих О.А., Лавренко А.В., Герасименко Н.Д., Бєлан О.В., Авраменко Я.М., Мормоль І.А., Дубровіна О.В., Кайдашев І.П.</i>	54
ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ КЛІНІЧНИХ КЕЙСІВ В УМОВАХ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ <i>Дмитренко М.І., Куліш Н.В., Нестеренко О.М., Лучко О.В.</i>	56
ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ ЗДОБУВАЧАМ ПРЕДМЕТА «ОРТОДОНТІЯ» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Дмитренко М.І., Лучко О.В., Білоус А.М., Нестеренко О.М.</i>	57
ОЦІНКА ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ МОДЕЛЯМ ІНТЕГРАЦІЇ ОСВІТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК КРИТЕРІЙ ВИБОРУ ДЛЯ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ <i>Должковий С.В., Крижановський О.А., Шейко В.Д.</i>	59
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ОСВІТІ <i>Ефєндієва С.М., Гончарова Є.Є., Борисова З.О., Дубровіна О.В.</i>	61
ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ – СУЧАСНА ЕФЕКТИВНА НАВЧАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ <i>Єрошенко Г.А., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Рябушко О.Б., Кінаш О.В., Клепець О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	63
ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ <i>Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В., Григоренко А.С.</i>	65
ЦИФРОВИЙ РОЗРИВ У СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Волченко Г.В., Кур'ян О.А., Кітура Є.М., Ткаченко М.В., Іваницький І.В.</i>	66
РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Животовська Л. В., Бойко Д. І., Васильєва Г. Ю., Боднар Л. А.</i>	68
АДАПТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ УСПІШНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ 2 КУРСУ ДО УМОВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ <i>Запорожець Т.М., Коровіна Л.Д., Журавльова А. О.</i>	70
АКТИВНИЙ СПІЛЬНИЙ ПІДХІД ДО НАВИЧОК ВИВЧЕННЯ ВАРІАБЕЛЬНОСТІ СЕРЦЕВОГО РИТМУ СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ ОСОБЛИВОСТІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В ЕПОХУ ПОСТМОДЕРНІЗМУ (ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ) <i>Зінченко Н.О., Дубініна В.О.</i>	75
ВИХОВНИЙ АСПЕКТ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ <i>Зубченко С.Г., Калаїшніков Д.В., Зубченко Ю.П.</i>	77
ДИСТАНЦІЙНІ КУРСИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ <i>Іваницька О.С., Гончаренко Н.І., Іваницький І.О.</i>	78
МЕТОД ГЕЙМІФІКАЦІЇ В СИМУЛЯЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ХІРУРГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН <i>Іващенко Д.М., Дудченко М.О., Кравців М.І., Шевчук М.П., Зезекало Є.О., Засць С.М., Прихидько Р.А.</i>	80

й певною мірою орієнтувало їх спиратися на джерела інформації з інтернету. Тому дуже важливо, щоб студенти молодших курсів під час самопідготовки ретельно дотримувалися рекомендацій науково-педагогічних працівників щодо вибору навчальної літератури, оскільки саме підручники і посібники (друковані чи електронні видання), внесені до списку рекомендованих джерел, містять достовірний теоретичний навчальний матеріал, який має високий ступінь науковості, добре систематизований, структурований відповідно до програми з дисципліни, містить необхідні пояснення, узагальнення, історичні довідки, доступно і зрозуміло інтерпретує складні терміни, явища, процеси, обов'язково інтегрований із дисциплінами медико-біологічного і клінічного циклів і має зв'язок із фаховою підготовкою.

Нині не втрачає актуальності необхідність удосконалення технології проведення й організації самостійної роботи, надання їй більш системного і конкретного характеру, нормування часу й інформаційної насиченості. Для підвищення якості самостійної роботи здобувачів освіти на кафедрі біології створено достатня кількість дидактичних матеріалів для підготовки до практичних занять, методичні рекомендації, презентації лекцій, тематичні відеофільми, видано навчальні посібники. Усі джерела навчальної інформації для студентів розміщуються на сайті кафедри, а також у навчальній кімнаті для самопідготовки [5].

Таким чином, у розпорядженні студентів є суттєвий обсяг навчального матеріалу, який дозволяє якісно готуватися до практичних занять, змістових модулів, модульних контролів, СПА. З метою підвищення ефективності самостійної роботи з дисципліни вважаємо за потрібне включення до навчального контенту більше презентацій, схем, таблиць, діаграм, щоб наданий викладачем матеріал був якомога більш комплексним, схематичним, раціонально систематизованим і оптимізованим за обсягом, а всі матеріали були розміщені на одній інформаційній платформі. Окрім того, результативність самостійної роботи здобувачів освіти значною мірою залежить від наявності активних методів її контролю науково-педагогічними працівниками.

Список використаної літератури

1. Гончарова Є.С. Самостійна робота здобувачів вищої освіти в умовах дистанційної форми навчання. Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 66–67.
2. Єрошенко Г.А., Рябушко О.Б., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Кінаш О.В., Шевченко К.В., Донець І.М., Григоренко А.С. Особливості організації самопідготовки студентів-першокурсників у медичному закладі вищої освіти. Сучасні концепції викладання природничих дисциплін в медичних освітніх закладах : мат-ли XIV Міжрегіональної науково-методичної інтернет-конференції (м. Харків, 14–15 грудня 2021 р.). Харків : ХНМУ, 2021. С. 34–37.
3. Каськова Л.Ф., Новікова С.Ч., Уласевич Л.П., Хміль О.В., Павленкова О.С. Самостійна робота студентів – важливий компонент навчального процесу. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки* : мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 133–134.
4. Павленко С.А., Павленкова О.В., Сидорова А.І., Ткаченко І.М. Питання самоорганізації самостійної роботи здобувачів освіти ЗВО. Сучасні тренди розвитку медичної освіти : перспективи і здобутки : мат-ли навч.-наук. конф. з міжнар. участю (м. Полтава, 24 березня 2022 р.). Полтава, 2022. С. 222–224.
5. Рябушко О.Б., Єрошенко Г.А., Клепець О.В., Ваценко А.В., Улановська-Циба Н.А., Передерій Н.О., Шевченко К.В. Переваги та недоліки організації дистанційного навчання у вищому медичному навчальному закладі з точки зору здобувачів освіти. Актуальні проблеми вищої медичної освіти і науки : мат-ли Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 квітня 2021 р.). Харків : ХНМУ, 2021. С. 164–166.

ЦИФРОВИЙ РОЗРИВ У СИСТЕМІ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

**Ждан В.М., Бабаніна М.Ю., Волченко Г.В., Кур'ян О.А., Кітура Є.М.,
Ткаченко М.В., Іваницький І.В.**

Полтавський державний медичний університет

Дистанційні методи навчання, які часто застосовувалися в доковідну епоху додатково до очного навчального процесу і широко використовуються в період пандемії через необхідність дотримання протиепідемічних заходів, створили технологічну неоднорідність серед надавачів і здобувачів медичної освіти. Стаття має на меті висвітлити питання цифрового розриву в медичній освіті під час пандемії та умов карантину COVID-19.

Ключові слова: медична освіта, цифровий розрив, онлайн-навчання, пандемія COVID-19.

Distance learning methods, which were often used in the prepandemic era in addition to the face-to-face educational process, and widely used during the pandemic due to the need to comply with anti-epidemic measures, have created technological heterogeneity among providers and recipients of medical education. Our article aims to highlight the digital divide in medical education during the COVID-19 pandemic and quarantine.

Keywords: medical education, digital divide, online learning, COVID-19 pandemic.

За останні кілька десятиліть система медичної освіти зазнала глибоких змін із появою електронної медичної освіти і медичної освіти на базі інтернету [16]. Після цих змін використання інформаційно-комунікаційних технологій стали вважати невід'ємним елементом навчання здобувачів освіти. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) в основному використовуються в процесі викладання-навчання як потужний інструмент оцінки знань на теоретичних і клінічних кафедрах [1]. У березні 2020 року Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила коронавірусну хворобу 2019 року (COVID-19) пандемією [15]. Вплив пандемії на систему охорони здоров'я і медичну освіту був безпрецедентним і спричинив багато змін у всіх її сферах. Зростаюче й небезпечне поширення інфекції COVID-19 призвело до закриття багатьох освітніх закладів. «Локдаун» – це технічний термін, який використовується органами охорони здоров'я для позначення будь-якої форми обов'язкового географічного карантину або необов'язкових рекомендацій, включаючи перебування вдома, відмову від проведення соціальних зборів і заходів та закриття

певних підприємств і навчальних закладів [4]. Після оголошення локдауну в багатьох країнах через необхідність дотримання соціальної дистанції й використання засобів індивідуального захисту багато медичних університетів і факультетів скасували очний навчальний процес [5].

У цих умовах ІКТ і цифровий світ допомогли університетам та іншим навчальним закладам, як ніколи раніше. Переважна більшість університетів використовували дистанційну освіту й онлайн-платформи. Ця зміна підходу відбулася настільки швидко, що її назвали надзвичайним дистанційним навчанням, яке суттєво відрізняється від традиційного онлайн-навчання. Вважається, що планування й виробництво ефективного навчального контенту має починатися за 6-9 місяців до початку онлайн-навчання, однак в умовах пандемії все було терміново підготовлено і представлено [6]. Через рік після початку пандемії онлайн-навчання з використанням ІКТ та інтернету дозволило зберегти безперервність освітнього процесу, і багато теоретичних, практичних і навіть клінічних дисциплін подавалися здобувачам освіти саме таким методом. Однак, при всіх можливостях онлайн- і офлайн-підходів у медичній освіті ці підходи зумовили необхідність доступу здобувачів і викладачів до ІКТ та інтернету і призвели до зростання цифрового розриву в цей період [4;9]. Такі обставини збільшили розрив між тими, хто може отримати доступ до якісних інструментів онлайн-навчання, і тими, хто не може [13].

Починаючи з другої половини 1990-х років, поняття цифрового розриву використовується для позначення нерівного доступу до нових технологій та їх використання між різними групами осіб [2]. Цифровий розрив обмежує можливості тих, хто або не має доступу до інтернету й ІКТ, або не володіє достатніми знаннями й навичками їх використання [9]. Варто зазначити, що цифровий розрив не лише обмежує фізичний доступ до ІКТ, а й включає інші обставини, такі як достатня мотивація, навички і знання для їх використання [12]. Цифровий розрив наявний між різними групами суспільствами вже давно, проте він ніколи не був таким критичним, як у період пандемії, коли використання інтернету й цифрових технологій стало об'єктивною необхідністю. Думка про те, що цифрова ізоляція стосується лише певних країн або категорій населення, є хибною, і з нею потрібно боротися. Результати дослідження, проведеного у Великій Британії, показали, що між цифровою нерівністю в Єгипті та Великій Британії є багато спільного [14]. Однак після пандемії цифровий розрив став більш вираженим незалежно від ступеня соціально-економічного розвитку тієї чи іншої країни. Хоча використання новітніх освітніх технологій, у першу чергу дистанційних, у деяких навчальних закладах викликає захоплення, воно створює перешкоди для закладів медичної освіти, які, якщо їх не усунути, можуть поставити під загрозу якість освіти, яку отримують здобувачі.

Цифровий розрив через обмежений фізичний доступ до ІКТ визначили як нерівні можливості між людьми, які мають доступ до цифрових технологій вдома, і тими, хто його не має [10]. Здобувачі освіти і, звісно, викладачі, мають справу з інтернетом та ІКТ у дуже широких масштабах через свої професійні потреби. Після закриття навчальних закладів і надання онлайн-освіти під час пандемії доступ до інтернету вдома став нагальною потребою [4]. Таким чином, та група, яка раніше мала доступ до якісного обладнання, швидкісного інтернету й сучасних ІКТ завдяки наявним в університеті можливостям, під час пандемії та карантину зіштовхнулася з цифровим розривом [7]. Закриття медичних бібліотек, переважання скарг віддаленої аудиторії в онлайн-освіті. Багато хто не має технічних навичок, необхідних для частини аудиторії, відсутність доступу до персональних комп'ютерів і відповідного обладнання, фінансові обмеження доступу до необхідного програмного забезпечення й висока вартість цифрових пристроїв, апаратно-програмних ресурсів і онлайн-контенту збільшили цифровий розрив між здобувачами освіти з різними фінансовими можливостями. Важливість використання навчальних відеоматеріалів і методів, таких як доповнена і віртуальна реальність у медичній освіті, зумовила необхідність доступу до високошвидкісного інтернету та спеціального обладнання і програмного забезпечення, що також поглибило цифровий розрив у медичній освіті.

Цифровий розрив через відсутність достатніх знань і навичок у сфері ІКТ також є проблемою. На додаток до доступу до ІКТ, цифрові знання й навички суттєво впливають на масштаби цифрового розриву. Цифрові навички охоплюють операційні, інформаційні та стратегічні [12]. Частина цифрових навичок пов'язана зі знанням англійської мови й комп'ютерними навичками, необхідними для використання ІКТ та інтернету [8]. Технологічні проблеми очевидно стали однією з найпоширеніших скарг віддаленої аудиторії в онлайн-освіті. Багато хто не має технічних навичок, необхідних для навчальної діяльності в інтернеті, а вміння працювати й користуватися соціальними мережами й засобами масової інформації в мережі не означає, що вони вільно володіють освітніми технологіями [11]. Іншими словами, недостатній рівень володіння цифровими технологіями є ще одним фактором створення прогалів у знаннях. Ця проблема була менш помітною в допандемічний період, коли наші здобувачі освіти, слухачі й викладачі мали можливість спілкування під час очних занять або в гуртожитках. Однак вона стала більш критичною в період карантину через зменшення соціальної підтримки. Тому необхідно навчитися користуватися різними платформами онлайн-освіти й системами управління навчанням [4].

Цифрова компетентність викладачів є ще одним виміром цифрового розриву в медичній освіті [12]. Мультимедійні й навчальні відеоматеріали необхідні в медичній освіті для представлення курсів онлайн. Для створення навчальних відеороликів викладачі мають бути не тільки експертами в контенті, а й мати достатній досвід у галузі технологій, що використовуються для доставки контенту, а також у сфері методів викладання й навчання, що лежать у основі конкретного навчального формату [3]. Крім того, ще одним важливим фактором забезпечення ефективної онлайн-освіти є технічні навички роботи в цифровому просторі й різних додатках і платформах [16].

Як зазначалося вище, під час пандемії абсолютизація онлайн-освіти відбулася раптово, без попереднього планування, і викладачі не мали достатньо часу для належної підготовки й тестування онлайн-курсів. Дуже складно досягти цифрової грамотності в такий стресовий період. Усі вищезазначені фактори сприяють збільшенню цифрового розриву в медичній освіті між різними навчальними закладами.

Через два роки після двох піків пандемії, в очікуванні третього, та різного досвіду у сфері онлайн-освіти настав час для розробки уніфікованої національної освітньої методології. Увага до цієї проблеми і своєчасні заходи для її усунення будуть сприяти мінімізації шкоди цифрового розриву в медичній освіті.

Таким чином, особливий стан пандемії та її значний вплив на освітню систему медичних закладів освіти призвів до збільшення використання ІКТ у навчально-виховному процесі. Раціональне використання сучасних технологій навчання може підвищити його якість і сприяти досягненню навчальних цілей. Для реалізації цінного потенціалу ІКТ необхідно визнати факт цифрового розриву, значно обтяженого пандемією, і вжити заходів для його

усунення або зменшення. Використання ІКТ і подання навчальних програм онлайн в умовах пандемії є необхідністю, а не полегшенням чи розкішшю. Ми вбачаємо перспективу в безкоштовних або недорогих онлайн-ресурсах, відкритті, якщо це можливо, баз даних із обмеженим доступом, забезпеченні інформаційного супроводу оволодіння цифровими навичками.

Список використаної літератури

1. Assar S., El Amrani R., Watson R.T. ICT and education: A critical role in human and social development. *Inf Technol Dev.* 2010. Vol.16, no 3. P. 151-158.
2. Azubuike O.B., Adegboye O., Quadri H. Who gets to learn in a pandemic? Exploring the digital divide in remote learning during the COVID-19 pandemic in Nigeria. *Int J Educ Res Open.* 2021. Vol.2-2:100022. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2020.100022> (date of access: 31.10.2022).
3. Dong C, Goh P.S. Twelve tips for the effective use of videos in medical education. *Med Teach.* 2015. Vol. 37, no 2. P. 140-145.
4. Du Preez P., Le Grange L. The COVID-19 pandemic, online teaching/learning, the digital divide and epistemological access. *Australian Accounting Standards Board.* 2020. Vol.1. P. 90-106.
5. Gordon M., Patricio M., Horne L., Muston A., Alston S.R., Pammi M., et al. Developments in medical education in response to the COVID-19 pandemic: A rapid BEME systematic review: BEME Guide No. 63. *Med Teach.* 2020. Vol. 42, no 11. P.1202-1215.
6. Hodges C., Moore S., Lockee B., Trust T., Bond A. The difference between emergency remote teaching and online learning. Colorado, USA: Educause; 2020. URL: <https://er.educause.edu/articles/2020/3/the-difference-between-emergency-remote-teaching-and-online-learning> (date of access: 30.10.2022).
7. Kachra R., Brown A. The new normal: Medical education during and beyond the COVID-19 pandemic. *Can Med Educ J.* 2020. Vol. 7, no 11(6). P. 167-169. doi: 10.36834/cmej.70317. PMID: 33349771; PMCID: PMC7749678.
8. Kshetri N., Dholakia N. Global digital divide. In: Khosrow-Pour M, editor. *Encyclopedia of information science and technology.* 2nd ed. Pennsylvania, USA: IGI Global. 2009. P. 1664-1670.
9. Lai J., Widmar N.O. Revisiting the Digital Divide in the COVID-19 Era. *Appl Econ Perspect Policy.* 2021. Vol. 43 no 1. P. 458-464. doi: 10.1002/aepp.13104. Epub 2020 Oct 12. PMID: 33230409; PMCID: PMC7675734.
10. Mason, C. Y., Dodds R. Bridge the digital divide for educational equity. *The Education Digest.* 2005. Vol. 70, no 9. P. 25-27.
11. Miller M.D. *Minds online. Teaching Effectively with Technology.* Cambridge, MA USA: Harvard University Press; 2014. 279 p.
12. Soomro K.A., Kale U., Curtis R., Akcaoglu M., Bernstein M. Development of an instrument to measure Faculty's information and communication technology access (FICTA). *Educ Inf Technol (Dordr).* 2018. Vol.23, no 1. P.253- 269.
13. Tabatabai S. COVID-19 impact and virtual medical education. *J Adv Med Educ Prof.* 2020. Vol. 8, no 3. P. 140-143. doi: 10.30476/jamp.2020.86070.1213.
14. Watts G. COVID-19 and the digital divide in the UK. *Lancet Digit Health.* 2020. Vol.2, no 8. P.395-396. doi: 10.1016/S2589-7500(20)30169-2.
15. World Health Organization. WHO director-general's opening remarks at the media briefing on COVID-19-11 March 2020. Geneva, Switzerland: World Health Organization; 2020. URL: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/whodirector-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19-11-march-2020> (date of access: 30.10.2022).
16. Yazdani S., Khoshgoftar Z., Ahmady S., Rastegarpour H., Foroutan S.A. Medical education in cyberspace: Critical considerations in the health system. *J Adv Med Educ Prof.* 2017. Vol. 5, no1. P. 11-20.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Животовська Л. В., Бойко Д. І., Васильєва Г. Ю., Боднар Л. А.

Полтавський державний медичний університет

Пріоритетом сучасної підготовки на післядипломному етапі навчання є особистість майбутнього фахівця. Формування й розвиток професійних і особистісних якостей лікарів-інтернів на основі компетентнісного підходу дають можливість ефективно здійснювати професійну діяльність.

Ключові слова: компетентності, компетенції, лікарі-інтерни, особистісно-орієнтоване навчання.

The priority of modern training at the postgraduate stage of education is the personality of the future specialist. Formation and development of professional and personal qualities of medical interns on the basis of a competency-based approach provide an opportunity to effectively carry out professional activities.

Keywords: competences, competencies, interns, person-oriented training.

На сучасному етапі розвитку вищої освіти є достатньо підстав розглядати професійне становлення майбутнього фахівця як процес, що охоплює формування сукупності знань, навичок і вмінь, з одного боку, і професійно значущих особистісних психологічних якостей, з іншого, що дозволить йому гнучко реагувати на різноманітні запити суспільства. Основними параметрами сучасної підготовки до професійної діяльності визначено: міждисциплінарний підхід до організації навчання, інноваційний характер змісту і методів навчання, формування у фахівців здатності до клінічного й аналітичного мислення, креативності, здатності комплексно багаторівнево бачити проблему, використовувати новітні технології, взаємодіяти з людьми, здатності формування власної точки зору для прийняття рішень [5].

На Всесвітньому економічному форумі в Давосі 2020 року озвучено 10 професійних навичок, які будуть актуальними протягом наступних 5 років. На першому місці опинилися аналітичне мислення й інноваційність, на другому – активне навчання і навчальні стратегії. Навички розв'язання складних/комплексних проблем, які були лідером списку для 2015 і 2020 років, посіли третє місце. Важливими якостями залишаються критичне мислення й аналіз, креативність, оригінальність та ініціативність, логічна аргументація, розв'язання проблем і формування ідей. До списку додалися навички, пов'язані з поширенням технологій: використання, моніторинг і контроль технологій, технологічний дизайн і програмування. У десятку потрапили також навички самоконтролю – витривалість,

МЕДИЧНА ОСВІТА ЗА НОВИМИ СТАНДАРТАМИ: ВИКЛИКИ ТА ІНТЕГРАЦІЯ В МІЖНАРОДНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР

Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
30 березня 2023 року

Підписано до друку 22.02.2023 р.
Формат 60x84/8. Папір офсетний. Друк офсетний.
Гарнітура Arial . Ум. друк. арк. 36,15. Тираж 100 пр. Зам. № 27.

Редакційно-видавничий відділ закладу вищої освіти
Полтавського державного медичного університету,
м. Полтава, вул. Шевченка, 23, м. Полтава, 36011.

Свідоцтво державного комітету телебачення і радіомовлення України
Серія ДК № 7733 від 08.02.2023р.